

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ ΖΗΣΗ

ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ
ΕΚΔΟΣΙΣ: «ΜΙΚΡΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ»
Ἰωάννου Φαρανιάτου 17
1930

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ ΖΗΣΗ

ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΔΟΣΙΣ: «ΜΙΚΡΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ»

Ἰωάννου Φαραντάτου 17

1930

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ

Ἡ «Μικρὰ Βιβλιοθήκη» συσταθεῖσα μὲ τὸν σκοπὸν νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ κοινὸν τοῖς ἀγνώστοις λογοτέχναις ἦτο ἐπόμενον νὰ μὴ τύχῃ οὐδεὶς ὑποστηρίξεως. Ὀλίγοι ἄνθρωποι εἶνε εἰς θέλιν νὰ συμβαλύνουν εἰς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Τὸ διανοούμενον κοινὸν προσηλωμένον εἰς τὴν κατὰ παράδοσιν ἢ μᾶλλον εἰς τὴν κατὰ συνθήκην λογοτεχνίαν, παραγνωρίζει τὸν σοβαρὸν αὐτὸν παράγοντα τῶν ἀγνώστων. Εἴτε ἐκ συστήματος, εἴτε ἀπὸ πνεύματος στερεοτύπου ἀμφιβολίας οἱ ἐγκάθετοι διανοούμενοι ἀρνοῦνται ὅχι μόνον νὰ συνδράμουν ἕναν ἄγνωστον λογοτέχνην ἀλλὰ καὶ νὰ ἀσχοληθοῦν καὶ μὲ αὐτόν.

Ἡ «Μικρὰ Βιβλιοθήκη» μὲ τὰ πενιχρὰ μέτα τὰ ὅποια διαθέτει, ὀρθώνεται ἀντιμέτωπος αὐτῆς τῆς νοοτροπίας. Καλεῖ κάθε ἄγνωστον λογοτέχνην νὰ μὴ διστάσῃ νὰ ἀποταθῇ πρὸς αὐτήν καὶ ὅς εἶνε βέβαιος ὅτι θὰ εὖρη ἀνακούφισιν εἰς τοὺς κόλπους της.

* *

Συνεπὴς πρὸς τὴν ὑπόσχεσίν ταύτην, ἡ «Μικρὰ

Βιβλιοθήκη» ανέλαβε τὴν ἔκδοσιν σειρὰν διηγημάτων ἡμῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Γύρω στὸ Θερμαϊκόν». Οἱ ὑπολογισμοί μας ὅμως, ὅτι ἡ ἔκδοσις αὐτὴ θὰ ἐπερατοῦτο πρὸ τοῦ Πάσχα, φαίνονται ματαιούμενοι. Οἱ ἰδρυταὶ τῆς «Μικρᾶς Βιβλιοθήκης» εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ προσπορίζωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν βιοπαλαίοντες καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ μόνον κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεώς των ἀσχολοῦνται μὲ τὰς ἐκδόσεις των. Διὰ τὸν λίγον αὐτὸν καὶ δια νὰ εἰμεθα συνεπεῖς πρὸς δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν ὅτι ἡ «Μικρὰ Βιβλιοθήκη» θὰ παρουσιάσῃ μέλοι τοῦ Πάσχα τὴν πρώτην τῆς ἔκδοσιν, προβαίνομεν εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ τομιδίου αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ ὁλνότερον χρόνον θὰ ἀπαιτηθῇ, ἔκδοσις καὶ τὸ ἐπὶ τῆς αἰότερον θὰ ἔλθῃ ἐπὶ κούρον εἰς τὴν μετ' αὐτὸ ἔκδοσιν τῶν διηγημάτων μας «Γύρω στὸ Θερμαϊκόν».

Μετὰ τιμῆς

ΕΥΣΤΡ. ΖΗΣΗΣ

Υ. Γ. Ἡ «Μικρὰ Βιβλιοθήκη» γνωρίζει εἰς τοὺς συνδρομητὰς τοῦ «Ἀγῶνος» τοὺς καταβαλλόντας ἑξάμηνον συνδρομὴν ὅτι θὰ λάβωσι ἀνὰ ἓν τεῦχος τῆς ἐκδόσεώς μας «Γύρω στὸ Θερμαϊκόν» διὰ τὸν συμψηφισμόν.

Ε. Ζ.

ΑΠΟ ΒΑΘΗ!

Ἀφῆτε τὴ ψυχὴ σας νὰ μιλήσῃ
καὶ θὰ σᾶς πῇ ἀνείπωτα τραγούδια
ποὺ φτάνουνε στὰ χεῖλη ἀπὸ βάθη
καὶ δὲν μπορεῖ ὁ νοῦς ἐκεῖ νὰ φτάσῃ!

Μάρτιος 1930

ΕΡΕΙΠΙΟ... ΦΑΡΜΑΚΙ...

Γυναῖκα, σ' ἔπλασε ἡ χτίση
στοὺς πόνους μας γλυκεῖα παρηγοριά,
δροσιὰ στὴ δίψα νᾶσαι τοῦ ἀνθρώπου
στὸ δρόμο τοῦ ἱστίου φιλῶν!

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Γυναῖκα, εἶσαι σὺ λουλοῦδι
ποὺ σ' ἔσπειρε ἓνα χέρι θεϊκό,
μὰ σ' ἔφτιαξε ἐρείπιο, φαρμάκι
ὁ μανιασμένος δολοφόνος νοῦς!

Μάρτιος 1930

Ο ΠΟΘΟΣ ΜΟΥ

Σὲ λαχταρῶ καὶ σὲ ποθαῶ
γλυκεῖά μου κόρη, ναί! σὲ θέλω
στὴν ἀγκαλιά μου νὰ σὲ σφίγγω
νὰ σὲ φιλῶ... νὰ σὲ φιλῶ...

ΑΘΗΝΩΝ

Στ' ἀφοῦτα μπράτσα σου σὰν γέρνω
τὴν εὐωδιὰ τοῦ στήθους σου νὰ πέρνω.
Βρίσκω ζωὴ χαρὰ μὲ σένα
γίγαντας γίνομαι κοντά σου.

Κι' ὁ πόθος μου, πόθος ἀγάπης,
ἀτέλειωτης ποὺ δὲ ἔξαντλιέται,
μέσα στὴν ἄδολη ἀγκαλιά σου
γλυκεῖά μου κόρη νὰ ξεψυχήσω

Φεβρουάριος 1930

ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ ΤΗΝ ΑΚΡΟΓΥΑΛΙΑ...

Στῆς θάλασσας τὸ ἀκρογυάλι
τὸ βράδυ ὅταν περπατῶ
βλέπω τὰ τόσα τόσα κάλλη
χωρὶς νὰ παύω νὰ πονῶ.

Στῇ μοναξιά μου τῇ πικρῇ μου
ὁ νοῦς μου πέρα ἐκεῖ πετᾷ
ποὺ βρίσκεται ἡ μιστὴ ψυχὴ μου
στὴν ἄλλη τὴν ἀκρογυαλιά.

Ἰούλιος 1928

Η ΠΑΣΚΑΛΙΑ

Μᾶς ἔρχεται κι' ἡ Πασκαλιά
λουλουδι τοῦ Ἀπρίλη
κι' εὐχὲς γλυκειὲς ἀλλάζουνε
ἀγαπημένοι φίλοι...

ἀλλὰ τὴν αἴκρα στὴν καρδιά
ποὺ πῆραν μὲ τὸ χρόνο
δὲν τοὺς γλυκαίνει ἡ Πασκαλιά
μὲ τὲς εὐχὲς τῆς μόνο.

Ἀπρίλιος 1922

ΑΓΑΠΗ

Στὰ πολλὰ τὰ λουλούδια π' ἀνθοῦσαν
εἶδε ἓνα νὰ γέρνη ἢ κόρη
εἶδε ἓνα πὺ δὲν τὸ πονοῦσαν
πὺ δὲν εἶχε **ΑΚΑΔΗΜΙΑ**

Τὸ 'λυπήθη κι' εὐθύς τὸ σηκώνει
ἀπὸ τ' ἄλλα τὸ βγάζει τὸ πέρνει
καὶ μὲ θλίψεις καῦμους καὶ μὲ πόνους
μεσ' στὴ δόλια καρδιά της τὸ σπέρνει

Μάρτιος 1922

ΞΕΝΟΙ ΚΑΙ ΣΕΙΣ...

Ξένος κι' ἐγώ·
πῶς βρέθηκα σ' αὐτὸ τὸ παναγῶρι;
Κουράστηκα!
σὲ μὲ γυναικὰ ἃς ἦταν νὰ καθήσω,
νὰ οἶω κι' ἐγὼ τὴν ἐμμορφιά,
ν' ἀκούσω τὰ τραγούδια...

Τὸ ξέρω· δὲ θὰ ξαναρθῶ·
περαστικός, διαβαίνω,
τὶ μὲ σκουντᾶτε ἐδῶ κι' ἐκεῖ,
ξένοι καὶ σεῖς δὲν εἰστε;

Μάρτιος 1930

ΑΛΗΘΙΝΗ

Μέρα και νύχτα στην καρδιά μου
φωληάζεις και με τυραννείς
κι' ἔτσι βαθειὰ στὰ σωθικά μου
σὲ κρύβω μὴ σὲ διῇ κανείς.

Καὶ σὲ χαϊδεύω και σὲ δίνω
χίλια τὴν ὥρα γλινὰ φιλιὰ
καὶ σὲ χαρίζω ρόδα καὶ κοῖνα
καὶ σὲ στολίζω τὰ μαλλιά.

Καὶ σὺ μὲ βλέπεις πονεμένη
γέρνεις σὰ ρόδο καὶ σιωπᾶς...
ἢ σιωπὴ σου μὰ μὲ γλυκαίνει
γιατὶ φωνάζει πὼς μ' ἀγαπᾶς.

Κι' ἀπὸ τὸ ὄνειρο πιά σὰν ξυπνήσω
καὶ διῶ μονάχος πὼς εἶμαι ἐδῶ
παίρνω τὴν πέννα χωρὶς ν' ἀργήσω
καὶ λυπημένα σὲ τραγουδῶ.

Κι' ἂν τὰ φιλιὰ μου κι' ὅλα τὰ χάδια
πλάνοι εἶν' πόθοι καὶ σκοτεινοί,
μέσα στῆς ἔρμης νύχτας σκοτάδια
βλέπω ἀγάπη ἀληθινή!

ΑΘΗΝΩΝ Ἀπρίλιος 1922

ΣΤΟ ΑΝΑΤΟΜΕΙΟ

Μαῦρε γιατρέ π' ἀχόρταγα κυτιάσεις
τὸ σῶμα τὸ νεκρὸ ποὺ σ' ἔχουν φέρει
τὶ τὸ γυμνὸ μου κρέας κομματιάσεις
μ' αὐτό σου τ' ἀσπλαχνο καὶ φοβερὸ

[μαχαῖρι;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Μὲ στεναγμοὺς μὲ γέννησε καὶ μένα
μιὰ μάννα, ἡ φτωχειά μου ἡ μητέρα
καὶ μὲ φιλιὰ φιλιὰ ἀγαπημένα
μ' ἀνάθρεψε ἡ δόλια μέρα μέρα.

Καὶ πέθανα ἡ ἄμοιρη παρθένα
δὲ θέλω ἴδῃ γυμνὴ νὰ μὲ κρατᾶτε
κρύψτε τὰ μέλη μου τὰ γυμνωμένα
στὸ μνήμα ὦ στὸ μνήμα νὰ μὲ πᾶτε.

(Διασκευή)

ΑΚΑΡΔΗ

Σὰν ἔγεια στὸ πλάϊ σου μὲ πόνο
καὶ μ' ἔσφιξες στὰ στήθια σου κακιά
μὲ ρώτησες γιατί χτυποῦσε τόσο
ἡ πονεμένη καὶ θλιμμένη μου καρδιά.

ΑΘΗΝΩΝ

Κι' ἐγὼ μὲ μάτι τότε βουρκωμένο
σὲ κύτταξα ἀμίλητος βουβός,
καὶ πίστεψα σὲ κάποιο προλεγμένο
«ὁ ἔρως πὼς γεννήθηκε στραβός».

Σ' ἀγάπησα χωρὶς νὰ σὲ γνωρίσω.
Σὲ γνώρισα ἀκαρδη νᾶσαι Φρύνη
μὰ δὲν μπορῶ σκληρὴ νὰ σὲ ξεχάσω
καὶ χάθηκε ἀπ' τὸ νοῦ μου ἡ γαλήνη!

Φεβρουάριος 1922

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Σὰν κατεβῆς στὸν ποταμὸ
σταμάτησε τὸ ρέμμα
καὶ δυὸ φιλάκια δῶξε το
γοργὰ νὰ μὲ τὰ φέση,
νὰ θυμηθῶ τῇ συντροφιά
καὶ τὸ γλυκό σου βλέμμα
ποῦ τὴν καρδιά μου σκλάβωσαν
πέρα στὰ ξένα μέρη.

Αὐγούστος 1922

ΣΤΗ ΒΡΥΣΗ

Δουλεύεις νύχτα μέρα, ἀκούραστη βρουσοῦλα
δὲ στέκεσαι μιὰ ὥρα δὲ στέκεσαι στιγμή,
σκορπίζεις στὸ χωριό μας ὀλόχαρη δροσοῦλα
καὶ σ' ἔχουμε καμάρι καὶ σ' ἔχουμε τιμὴ.

ΑΘΗΝΩΝ

Τ' ἀθάνατο νερό σου τὸ πίνουν νηοὶ καὶ γέροι,
Σὲ εὖχονται οἱ γέροι οἱ νηοὶ σὲ τραγουδοῦν
καὶ τὰ πουλιά ποῦ εἶναι σὲ κεῖνα ἐκεῖ τὰ μέρη
πίνουν ἀπ' τὸ νερό σου κι' ὕστερα κελαῖδοῦν.

Αὐγούστος 1922

ΕΒΡΟΣ

Τοῦ Ἑβρου ἔδῳ φυλάμε τὴ γραμμή,
ἀνήμερα θεοῖα ἀγριεμμένα,
καὶ καρτεροῦμε ὅλοι τὴ στιγμή
νὰ πᾶμε στὰ παληά, στὰ περασμένα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Νὰ διοῦμε μιὰ πατρίδα δυνατή,
ἐλεύθερη, λεβέντρα, τιμημένη,
παντοῦ καὶ πάντα νᾶναι ζηλευτή,
κι' ἀπὸ τούς . . φίλους τῆς λευτερωμένη.

Κι' ἤρταμε ἔδῳ μὲ πόνο, μὲ λαχτάρα,
γιὰ τῆς πατρίδας μας τὸν ἅγιο λυτρωμό,
γυρέψαμε πολέμους καὶ ἀντάρα
νὰ σβήσωμε τὸ μαῦρο μας καῦμό!

Ἀπρίλιος 1923

ΞΗΜΕΡΩΣΕ!

Ξημέρωσε! ξυπνήστε μαῦροι σκλάβοι,
ἡ μιζεριὰ κι' ἡ πείνα ποὺ σᾶς δέρνει . . .
Ξημέρωσε, καὶ ἡλίου φῶς ἀνάβει
τὸ μαυρισμένο νοῦ μας καὶ τὸν φέρνει

ΑΘΗΝΩΝ

σ' ἐλπίδες φωτεινὲς στεφανωμένες
μὲ τῆς εἰρήνης καὶ ἀγάπης τὸ στεφάνι
ξημέρωσαν οἱ νύχτες οἱ θλιμμένες
καὶ θάμπωσαν τὰ χρῶσώμενα κράνη.

Γιὰ ὅλους μας ξαπλώνεται ἡ χτίση,
γιὰ ὅλους μας γελᾷ ὁ οὐρανός,
δοῦλος κανεῖς στὸν κόσμον νὰ μὴ ζήση
δίκη το τρανό, νόμος παντοτεινός!

Ἀπρίλιος 1925

ΔΙΑΕΙΦΙΣΜΟΙ

Ένας καθηγητής στο πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης μᾶς ἔλεγε πὼς στὴν Ἑλλάδα, ὅλοι εἴμαστε πολὺ ἔξυπνοι καὶ ὅτι θαύμασταν καλλίτεροι ἂν μᾶς ἔλειπε ἡ τόση ἔξυπνάδα.

Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ συζητήσουμε αὐτὸ γιὰ τὸ ὅτι καθένας τὸ καταλαβαίνει. Καὶ δὲν θὰ σᾶς φανῇ παράξενο ἂν θὰ σᾶς πῶ ὅτι τὴν ἐποχὴ πού ἔβγαλα τὰ «Ἡμερώματα» σὰν μανιτάρια φύτρωσαν οἱ κριτικοὶ στὸ δρόμο. Ἄνθρωποι ἀστοιχείωτοι, ἄνθρωποι πού παρασύρονται μὲ τὸ παραμικρὸ καὶ δὲν εἶχαν ποτὲ δική τους γνώμη, σὰν νὰ τοὺς φώτιζε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ γινήκανε φωστῆρες. Ἄλλος ἔλεγε πὼς τὸ «ἔργο» εἶνε πατριωτικὸ καὶ δὲ συμβιβάζεται μὲ τὴ προλεταριακὴ ἡθὴ· ἄλλος ἔλεγε ὅτι εἶνε κομμουνιστικὸ καὶ δὲν κάμνει γιὰ ἀνθρώπους ἀπὸ... οἰκογένεια. Ένας κυανόλευκος μ' εἶπε ὅτι

τὸ ξέσκιτε καὶ μ' ἔκαμε αὐστηρὲς παρατηρήσεις, σὰν νὰ ἤμουν παραγυιὸς του. Έναν δυστυχισμένο τὸν διώξαν ἀπὸ τὴ δουλειὰ γιὰ τὸ βιβλίο μου, καὶ μιὰ γυναῖκα ἔφαγε τὴ ψυχὴ μου, γιὰ τὴ θὰ πέρανε τὸ γυιὸ της εἰσπράκτορα στοὺς τροχιοδρόμους καὶ δὲν τὸν πήρανε γιὰτί... εἶχε φίλο ἐμένα. Καὶ μπορούσα νὰ μὴ διασκεδάζω μὲ τὴν τόση κουταμάρα τοῦ κόσμου. Μάλιστα αὐτὴ ἡ κατακραυγὴ μὲ ἔκανε νὰ πιστεύω πὼς τὸ βιβλίο μου δὲν ἦταν καὶ τὸτο ἀπῆμαντο ὅσο τὸ νόμιζα. Καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός αὐτὸ πνεῦμα κινούμενος, ἓνας φίλος μου δημοσιογράφος, πού μπορεῖ νὰ διακρίνεται μέσα πρὸς τοὺς συναδέλφους του, μ' ἔστειλε ἓνα ποίημα πολὺ τσουχτερό. Ὡρες δλόκληρες δὲν μπορούσα νὰ ἡσυχάσω. Μὲ κλόνιζε πραγματικά. Μέσα ὅμως στὸ εἰκοσιτετράωρο ἔγραψε κι' ἐγὼ τὴ κατάλληλη ἀπάντησι καὶ νομίζω ὅτι ξέφυγα ἀπὸ τὴ μομφὴ πού θέλησε νὰ μὲ προσάψη ὁ φίλος μου.

Τὸ ποίημα τοῦ φίλου μου δὲν εἶνε δικό του. Κάποιος ἄλλος μ' εἶπε ὅτι εἶνε τοῦ Μολιέρου. Δὲν μπόρεσα ὅμως νὰ ἐξακριβώσω. Τὸ δημοσιεύω ὅπως μὲ τῷστειλε καθὼς καὶ τὴν ἀπάντησί μου:

Εἰς τὸν ποιητὴν

Ἀκούσατέ μου, καὶ μὴ παραδίδεσθε
εἰς τῆς κενοδοξίας σας τοὺς πειρασμούς,
μήτε εἰς τὸ κοινὸν ἐκμυστηρεύεσθε
τῆς λογοτεχνικῆς φιλοπονίας σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ^[τὰ μυστικά]

Εἶνε πολὺ καλύτερον, ἢ κοινωνία
νὰ σὲ λέγῃ ἄνθρωπον χρηστὸν
καὶ φρόνιμον, παρὰ νὰ βαπτισθῇς
διὰ νοπῆς μελάνης τυπογραφικῆς
ἄξιος οἴκτου καὶ γελοῖος συγγραφεύς.

Δ. Γ.

Ἀπάντησις

Ὅρθα τὰ λὲς σοφώτατέ μου φίλε,
κι' εἶναι τραχὺς καὶ δύσβατος ὁ δρόμος
τοῦ ποιητῆ πού σέρνει πίσω του
τὰ σκώμματα τοῦ κόσμου τοῦ ἀγύρτη.

ΑΘΗΝΑΙΩΝ
Ἦταν ἀρετὰ καὶ ἡ περιφρόνησις
ἀκολουθᾷ τῇ δόλῃ μας γραφίδα
στὴν ἀρχή. κι' ὕστερα ὅταν λίγο
θὰ ψωμώσῃ, σὰν κεραυνὸς τὸ μῖσος
τῶν περὶτρομων ξεχύνεται ἐγκαθέτων.

Λιποψυχᾷ πολλοὶ καὶ πέφτουνε
προτοῦ ἀκόμη ἢ αὐγὴ ροδίση,
χαρὰ σ' ἔχειόν - τὸ στῆθος του προβάλλοντας -
τὸν κόσμον τὸν ἀγύρτη θὰ νικήσῃ.

Ε. Ζ.

μου, χωρίς να δώσω προσοχή σέ κανέναν. "Ε... ήθελε και περισσότερο για να φουσκώσει το κεφάλι μου; Και μέσα σ' εκείνη τή ψυχρότητα τών δικών μου, βρήκα τόν άνθρωπο πού ζητούσα. Αυτή ήταν για μένα ή μοναδική σύντροφος. "Εμέσως λοιπόν εις ενέργεια τὸ πρᾶγμα. "Ολίγη ἀλληλογραφία, σφοδρὸς ἔρωτας κι' ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη καὶ τὸ πρᾶγμα προχωροῦσε. Οἱ δικοί μου τρίζανε δόντια. Κι' ἄλλα «ρεζιλίκια» στὴν οἰκογένεια σὰν νὰ μὴ φτάνανε τὰ ποιήματα. Χαμένα τὰ κλάμματα τῆς μάνας μου, χαμένα τὰ τόσα παρακάλια τῆς "Ερώτας φυχικὸς ἀντίπαλος ἀπὸ κάθε ἄλλον. Κανένα ἐμπόδιο δὲν ἦταν ἱκανὸ νὰ τὸ ἀνακόψῃ. Καὶ τέλος εἶχα δὲν εἶχα παντρεύτηκα.

* *

Τὴν βρήκα ὅμως πολὺ κρύα. Δὲν ἔδινε ἀπολύτως καμμιά σημασία στὰ ἔργα μου. Οὔτε καὶ ἠθελε ν' ἀκοίῃ ὅτι γράφω. Τὸ θεωροῦσε κάτι τί περισσότερο καὶ ἀπὸ ντροπὴ. Μάλιστα μ' ἐνοχλοῦσε τόσο πολὺ ὅταν δοκίμαζα νὰ γράψω, ὥστε ἀναγκαζόμουν νὰ κάμνω καὶ σκηνές.

Μιὰ μέρα μ' ἔφερε ὡς τὸ λαιμό, πού φουρκισμένος τῆς πετῶ στὰ μοῦτρα τὸ γράμμα της, καὶ τῆς λέγω, ἀφοῦ δὲν αἰσθάνεται τίποτε, γιατί νὰ

μὲ γράψῃ ἐκεῖνο τὸ γράμμα καὶ νὰ μὲ κάμῃ νὰ τὴν ἐροτευθῶ; "Εκείνη μὲ μιὰ ἀπάθεια, μ' ἀπήντησε ὅτι ἐκεῖνο τὸ γράμμα δὲν τὸ ἔγραψε ἡ ἴδια. Καὶ μοῦ ἐξήγησε πὼς ὅταν, πρῶτα πρῶτα, πῆρε τὸ ποίημά μου, χάθηκε μὲν γιὰ τὴ τιμὴ πού τῆς ἔκαμα, ἀλλὰ δὲν καταλάβαινε τί ἔλεγε, καὶ τὸ πῆγε σὲ μιὰ φιληνάδα τῆς δημοδιδασκάλισσα νὰ τῆς τὸ ἐξηγήσῃ — ἡ καταραμένη — αὐτὴ δημοδιδασκάλισσα ἀνέβηκε μὲ προθυμία, νὰ συντάξῃ καὶ τὴν ἀπάντησιν. "Επει τὰ κατάφερα νὰ πέσω ἀπὸ τὴ μιὰ πῆτα ἄλλῃ.

* *

Τὸ παιχνίδι ὅμως δὲν τὸ ἔχατα μόνο ἀπὸ τοὺς δικούς μου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἓνα εὐρύτερο κύκλο συμπατριωτῶν μου. Γιὰ τὴν κακὴ μου τύχη, αὐτὴ ἡ συγγενής μου, δηλαδὴ ἡ κατόπιν γυναῖκα μου, μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ μοιραῖο γράμμα της, μαζί μὲ τὸν ἐνθουσιασμό καὶ τὰ συγχαρητήριά της, μὲ παρακαλοῦσε νὰ γράψω κι' ἓνα ποίημα καὶ νὰ ὑμνήσω ἓνα βουνὸ τοῦ χωριοῦ μας. Καὶ δὲν ἄργησα νὰ τὸ κάμω. Καὶ μάλιστα τὸ δημοσίευσα καὶ σ' ἓνα σατυρικὸ πού ἔβγαζα τότε.

Γιὰ νὰ βγῆτε ἀπὸ τὴν ἀπορία τὸ ξαναδημοσιεύω:

Ὕμνος

Κι' ἐγὼ καινούργιος ποιητὴς καινούργια θὰ σᾶς ψάλλω
 πράγματα ποὺ δὲν εἶδατε στὴ μέση θὰ σᾶς βγάλω.
 Καὶ μεῖς πὼς ζοῦμε μάθετε κίρην, στὴν Εὐρώπη,
 κι' ἀπὸ τὰς Ἀλπεῖς ἔρχονται τὰ ὄρη μας κατόπι.
 Ἐχομε ἐμεῖς ἓνα βουνό, τὸ μέγα Μπλακατοάκι,
 ποὺ τὸ στολίζουν γαῖδαροι γελάδια καὶ κοράκοι.
 Ἀπὸ τὸ ὕψος λιώνει δὲ τὸ χιόνι τὸν χειμῶνα
 καὶ βλέπει τὴν Ἁγία **ΑΚΑΔΗΜΙΑ** τὸν Παρθενῶνα.
 Κάθε κύριος κάτοικος τῆς κόμης Αὐδημίου
 καὶ πᾶς τρελλὸς διαφυγὼν ἐκ τοῦ φρενοκομείου,
 δοξάζει καὶ ὑμνεῖ πολὺν Ἀλπεῖς τὰς νεωτέρας
 ποὺ ἔχουν ὅλα τὰ καλὰ πλὴν μόνον τῆς χολέρας.
 Κι' ἐγὼ γένος ἀνάθεμα τοῦ Αὐδημιοῦ βλαπτάρη
 ὅπου εὐδοκίμοῦν ἐκεῖ καὶ δίποδοι γαϊδάροι,
 ὕμνῳ κι' ἐγὼ τὸ ὄρος μας πρὸς χάριν Μελλομένης
 — σὶν πατριώτης ποιητὰ πρόπει νὰ ὑπομένης —
 καὶ ἀνεβῆτε στὸ βουνὸ ποὺ βλέπει καὶ στὴν Πόλη
 καὶ γκρεμισθῆτε ἀπὸ κεῖ ὃ Αὐδημιῶτες ὅλοι.

Μάρτιος 1921

Αὐτὸ ἦταν τὸ πραγματικὸ μου χαντάκιμα. Οἱ
 χωριανοὶ μου δὲν ἤθελαν νὰ μὲ ξέρουν. Καὶ μὲ τὰ
 δίκχη τους οἱ ἄνθρωποι γιατί ἀπὸ ποιήματα ἦταν
 καλομαθημένοι. Ἐνας ἄλλος αὐτοσχέδιος πρὶν ἀπὸ
 μένα, ὄντας ἀκόμη στὴν Ἀμερικὴ ἔγραψε ἓνα ὠραῖο
 ποίημα καὶ τῷ τειλε στὸ χωριό. Ὁ καθέννας δὲν πρό-
 φταινε νὰ τὸ ἀντιγράψῃ καὶ νὰ τὸ ἀπαγγέλλῃ. Ἐγὼ
 ἂν καὶ πολὺ μικρὸς τότε, ἤμουνα ὁ μόνος ποὺ δὲν
 συγχινῆθηκα καὶ δὲν ἐνδιαφέρθηκα καθόλου. Ἀπὸ
 τότε νὰ τὸ ἀκούω ὅμως κάθε μέρα ἐμείναν τυπωμέ-
 νου μου οἱ δύο πρώτοι στίχοι:

Ἐντὸς ὁρέων ὑψηλῶν κορυφῶν κτισμένη
 Αὐδῆμι ὀνομάζεται κατὰ τὴν ἐπιτολισμένην.
 Ἐπίσης κάτω ἀπὸ τὸ χωριό μας, στὴν ἀκροθα-
 λασσιά, εἶναι ἡ Γάνος. Ἐκεῖ διέπρεψε ἄλλος αὐτο-
 σχέδιος καὶ τελευταῖα μάλιστα «οἱ ἐν Ἀμερικῇ δια-
 τελοῦντες Γανῖται», τὸν ἔπειλαν λεφτὰ καὶ τύπωσε
 ἓνα βιβλίο ὅλο ποιήματα. Τὸ ἐξώφυλλο τοῦ βιβλίου
 αὐτοῦ εἶναι γεμάτο τίτλους. Δυστυχῶς μόνον τὸς
 δύο θυμοῦμαι: «Ὁ Ἡθικὸς Θηταυρὸς ἢ τὸ Πνευ-
 ματικόν μου Τέκνον». Μέσα δὲ παρελαύνουν ὅλοι
 οἱ κάτοικοι μὲ τὰ προτερήματά των...

Τέλος πάντων ἄς μὲ τιμπαθήσουν οἱ χωριανοὶ μου
 γιατί καὶ ὕστερα ἀπὸ μιὰ δεκαετὴ περιπέτεια καὶ δυ-
 κιμασία δὲν ἔβαλα καθόλου μυαλό. Προτιμῶ νὰ κα-
 ταδικασθῶ νὰ φάγω ἑπτὰ ὀκτάδες κρομμύδια ὠμά καὶ
 μὲ τὰ φλούδια ἀκόμη, παρὰ νὰ πῶ τὸ καλό.

Ο ΜΕΣΙΑΣ

“Αν υποθέσουμε τώρα ότι βρισκόμαστε στην Ἱερουσαλήμ, τὴ πρωτεύουσα τῆς Ἰουδαίας, λίγο βόρεια καὶ βορειότερα κεῖται ἡ Σαμάρεια τῆς ὁποίας ἀξιολογούμενα πόλις ἦταν ἡ Συγχέμ, καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως αὐτῆς πρὸς βορρᾶν κεῖται ἡ Γαλιλαία, ἡ πατρίδα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀλλὰ τί εἶχαν καὶ δὲν ἠμονοιάζανε οἱ Ἰουδαῖοι μὲ τοὺς Σαμαριῖτες; Πότε ἄρχισε αὕτη ἡ διχόνοια; Ἐμεῖς τοῦλάχιστον δὲ ξέρουμε. Ὑποθέτουμε ὅμως ὅτι ἡ Συγχέμ ἦταν ἄλλοτε σπουδαία πόλις. Φαίνεται νὰ εἶχε περγαμηνές· θὰ ἐγέννησε κάποτε προφῆτες καὶ στρατηγούς. Οἱ Σαμαριῖτες ἦταν ὑπερήφανοι γι’ αὐτὸ καὶ εἶχαν, στὴν ἀρχή, τὴν ἀξίωσιν τὸ Πάσχα νὰ γιορτάζεται στὴ Συγχέμ. Ὁ Ναὸς ὅμως τοῦ Σολομῶντος γοήτευσεν τοὺς λαοὺς τῆς Παλαιστίνης καὶ ὑπερίσχυσε ἡ Ἱερουσαλήμ. Τὸ Πάσχα γιορταζότανε ἐκεῖ. Οἱ Ἰουδαῖοι πολὺ ἰσχυρότεροι καὶ πλουσιότε-

ροι ἀπὸ τοὺς Σαμαριῖτες, δὲ θὰ ἄφιναν ποτὲ στὴ Συγχέμ νὰ σηκώσῃ κεφάλι. Τῆς κήρυξαν τρομερὸ μποῦκονιάζ. Δὲν ἤθελαν οὔτε νὰ γίνεται λόγος ὅτι ἡ Συγχέμ ἦταν ποτὲ ἐνδοξη πόλις. Οἱ Σαμαριῖτες ὅμως παρὰ τὸν οἰκονομικὸ ἀποκλεισμὸ καὶ τὸ θανάσιμο μῖτος τῶν Ἰουδαίων δὲν μπορούσαν νὰ μὴ μνημονεύουν τὰς δύοξες τῶν προγόνων των καὶ γιὰ νὰ ἐκ-

δικηθοῦν ὅσο μπορούν περισσότερο τοὺς Ἰουδαίους ἀπορριώθηκαν στὴν αἵρεσιν τοῦ Γαριζίν.

Ἔτσι λοιπὸν ἀνάγκασαν τοὺς Ἰουδαίους οὔτε νὰ ἐκδικηθῶντο τοὺς Σαμαριῖτες οὔτε νὰ ἐκδικηθῶντο τοὺς Γαλιλαίους. Δὲν εἶναι ὅμως περίεργο, ἀπὸ μιὰ ἀπλῇ φιλοδοξίᾳ, νὰ προκύβῃ τόσο μῖτος μεταξὺ δύο ἀδελφῶν λαῶν; Τὸ μῖτος αὐτὸ δὲν μπορούσε νὰ εἶναι ἔξ ὀλοκλήρου δημιουργημα τῶν αἰσθημάτων ἀλλὰ καὶ ὑλικῶς συμφέροντος. Ἡ ἐορτὴ τοῦ Πάσχα δὲν ἦταν μιὰ ἀπλῇ θρησκευτικὴ τελετή· Διαρκεῖς κάπου 15—20 μέρες καὶ μαζευόντανε στὴν Ἱερουσαλήμ σχεδὸν ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Παλαιστίνης. Καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἀφιερῶματα ποῦ ὁ καθένας βέβαια θὰ πήγαινε στὸ Ναό, θὰ ἔφερνε ἀπὸ τὸ χωριὸ του καὶ κάτι γιὰ νὰ πουλήτῃ. Γινότανε λοιπὸν ἀληθινὸ ταβατοῦρι. Ἀσφαλῶς θὰ ὑπῆρχαν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι δουλεύαν ὅλο τὸ χρόνον καὶ ἐτοι-

μάζανε χειροτεχνήματα και βιοτεχνικά είδη τὰ ὁποῖα θῆπουλοῦσαν ἐκεῖ σ' ἄλλους ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι θὰ ἔφεραν ἀπὸ τὰ μέρη των ἄλλα είδη και οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἀπὸ ὅλη αὐτὴ τὴ κίνησι, μπερεῖ νὰ φαντασθῇ κανεὶς τί εἶχε νὰ ὠφεληθῇ ἡ Ἱερουσαλήμ. Γι' αὐτὸ και οἱ χαχάμηδες αὐτῆς εἶχαν δίκην νὰ προστατεύουν ἓνα τέτοιο ἐμπόριο και νὰ καταπολεμοῦν κάθε θυρῶλο, ὅτι ὑπῆρξε ποτὲ και ἄλλη ἐνδοξότερη πόλις ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ.

* *

Πιὸ πάνω ἀπὸ τὴν Σαμαρείαν ἡ Γαλιλαία ἔπρεπε νὰ λάβῃ κάποια θέσι ἐναντι τῶν ἀντιζήλων. Καὶ γιὰ νὰ μὴ χαλάσουν τὸ χατῆρι τῶν χαχάμηδων τῆς Ἱερουσαλήμ οἱ Γαλιλαῖοι — γιὰτὶ οἱ ἄνθρωποι εἶχαν ἀνάγκη νὰ πηγαίνουν κάθε χρόνο στὴν Ἱερουσαλήμ νὰ προσκυνοῦν μὲν τὸ Θεό, ἀλλὰ νὰ προμηθεύουνται και κάτι πραγματάκια ποὺ δὲν εἶχε ὁ τόπος των και νὰ πωλοῦν ὅ,τι κατώρθωναν νὰ περισσέψουν ἢ νὰ κατασκευάσουν ὅλο τὸ χρόνο, κάτι παστὶ ψάρια και μερικά ἄλλα βιοτεχνικά είδη — προτίμησαν νὰ τὰ χαλάσουν κι' αὐτοὶ μὲ τοὺς Σαμαρίτες. Κι' ὅχι μόνον ἀπλῶς τὰ χάλασαν, ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε οὔτε νὰ ὑποψιασθοῦν κἄν οἱ χαχάμηδες τῆς

Ἱερουσαλήμ, ὅτι ἄνθρωπος Γαλιλαῖος ῥίμλησε ποτὲ Σαμαρίτη. Καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτό, ἂν και ἡ Ἱερουσαλήμ ἦταν κοντινέτερα στὴ Γαλιλαία ἀπὸ τὸ δρόμο ποὺ περνοῦσε ἀπὸ τὴ Συχέμ, οἱ Γαλιλαῖοι προτιμοῦσαν νὰ κάμνουν μὴ μέρα, περισσότερο, πορεία και νὰ πηγαίνουν ἀπὸ ἄλλο δρόμο, ποὺ δὲν θὰ ἦταν ποτὲ δυνατόν οὔτε τὴ Συχέμ νὰ διοῦν, οὔτε κανένα Σαμαρίτη νὰ συναντήσουν.

* *

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἰωσήφ ἦταν πολυμελής. Τὸ ἑβραϊκό ὄνομα αὐτοῦ ἦταν Ἰωσὴφ. Ἦταν γὰρ ὁ πατέρας τοῦ Ἰησοῦ και τὸν Ἰησοῦ ἔξ. Δὲ ξέρουμε δὲ ἂν εἶχε και κόρη. Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦταν ὁ μεγαλύτερος μέσα στὴν οἰκογένεια και ἴσως νὰ ἦταν ὁ μικρότερος.

Ἐνόσω ἀκόμη ζοῦσε ὁ Ἰωσήφ, ὁ Ἰησοῦς ἦταν μικρὸς και πῆγαινε στὸ σχολεῖο ἐκεῖ τῆς Ναζαρέτ, ὅπου ὁ ἀναγνώστης τῆς συναγωγῆς μάθαινε τὰ παιδάκια νὰ διαβάζουν.

Μετὰ τὸ θάνατο ὅμως τοῦ Ἰωσήφ, ἡ οἰκογένεια ἔχασε τὸ ρέγουλό της. Κάποια διχόνοια εἰσεχώρησε μέσα σ' αὐτήν. Ὁ Ἰησοῦς μεγάλωσε κι' αὐτός, ἔγινε κάπου 16—17 χρονῶν και πῆγαινε στὴ δουλειὰ μὲ τοὺς ἀδελφούς του. Δὲν ἦταν ὅμως παραγωγικός.

Ἡ δουλειά του δὲν ἔπιανε τόπο. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ του διαρκῶς τοῦ γκορνιάζανε. Ὁ Ἰησοῦς προσηλωμένος στὲς μεγάλες του σκέψεις, παραμελοῦσε τὸ ἐπάγγελμαί του. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ Σωκράτης τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος ὁ ὁποῖος ἦταν λιθοτόμος, ἀλλὰ δὲν καθήτανε καθόλου στὸ μαγαζί του· περιφερότανε στὸς συναδέλφους του, καὶ ἐκτὸς πού δὲ δούλευε ὁ ἴδιος, μὲ τὲς συζητήσεις του καὶ τὲς ἀντιλογίες του γιὰ τὸ κάθε τί, δὲν ἄφινε καὶ τοὺς ἄλλους νὰ δουλέψουνε.

Ἡ μητέρα τοῦ Ἰησοῦ, ἡ Μαρία, καὶ ἂν ὑποθέσουμε ἀκόμη ὅτι ἀγατοῦσε πού τὸν Ἰησοῦ, δὲν μπορούσε νὰ μὴ πάρῃ τὸ μέρος τῶν ἄλλων παιδιῶν τῆς πού δουλεύανε σκληρὰ γιὰ νὰ ἐξοικονομοῦν τὸ καθημερινό τους καὶ νὰ περισσεύουν καὶ κάτι γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο.

Ἡ φύση ὅμως τοῦ Ἰησοῦ δὲν μπορούσε νὰ μεταβληθῇ· ἡ φιλοσοφία του, μέρα μὲ τὴν ἡμέρα, ὥριμαζε, καὶ τέλος ἔφθασε εἰς τὸ ὕψος νὰ διακηρύξῃ τὸ: «Οὐ μεριμνᾶτε διὰ τὴν αὔριον». Ὡ! αὐτὸ ἦταν φοβερό. Τὸ πατρικό του σπίτι ἂν τέλος πάντων τὸν στέγαζε ὥς τώρα, ἀπὸ τώρα κι' ὕστερα ἔπρεπε νὰ φύγῃ. Τὸ ρητὸ αὐτὸ ἰσοδυναμεῖ μὲ πλήρη διάλυση τῆς οἰκογένειας. Τί θὰ πῇ νὰ μὴ μεριμνήσουμε διὰ τὴν αὔ-

ριο; Κι' ἂν ἀρρωπήσουμε ποιὸς θὰ μᾶς κυττάξῃ; Κι' ἂν μείνουμε ἄεργοι ποιὸς θὰ μᾶς δώκῃ νὰ φᾶμε.

Νὰ εἶθε βέβαιον πὼς ὁ Ἰησοῦς, ἐνδεχόμενο νὰ διακήρυξε αὐτὸ τὸ ρητὸ ἀφοῦ τὸν διώξαντε ἀδελφία τοῦ καὶ ἡ μητέρα του ἀπὸ τὸ πατρικό του σπίτι, ποτὲ ὅμως δὲν πάτησε στὸ σπίτι του ἀφοῦ διακήρυξε αὐτὸ τὸ ρητὸ κι' ὕστερα.

* *

Ἡ Μαρία, ἡ μητέρα τοῦ Ἰησοῦ, εἶχε καὶ μιὰ ἀδελφή, πού λεγότανε κι' αὐτὴ Μαρία κι' εἶχε ἑνὸς ἀδελφοῦ. Τὸ «Ἀφαῖος» φαίνεται νὰ εἶναι τοπικὴ προσωνομία. Εἶχαν κι' αὐτοὶ πολλὰ παιδιά καθὼς συνηθίζοτανε τότε. Τὰ παιδιά ἦταν ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ κι' ἡ ἐβραϊκὴ παραδόση ἀτχολεῖται τόσο πολὺ μὲ τὴ στεριότητα τῶν γυναικῶν.

Αὐτὴ ἡ οἰκογένεια ἦταν ἐπόμενο νὰ συμπαθεῖ τὸν Ἰησοῦ γιατί δὲν ὑπελόγιζε στήν ἐργασία του. Ὁ Ἰησοῦς σύχναζε πολὺ στῆς θείας του τὸ σπίτι. Συνήθιζε νὰ φωνάζῃ «ἀδελφούς» τὰ ἐξαδελφάκια του καὶ τὴ θεία του «μητέρα».

Ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε σὲ διάταξη μὲ τοὺς ἀδελφούς του καὶ ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπίτι του, ἐγκαταστάθη-

κε ὁριστικὰ στῆς θείας του. Τὸ ψωμί του ὁπωσδήποτε τῶβγαζε, ὅσο γιὰ ἓνα ὕπνο δὲν παραβάρυνε καθόλου τὴ θεία του. Ἀλλωστε ὁ Ἰησοῦς ἦταν ἄνθρωπος γλυκός, ὁμιλητικός, ἀγαθὴ ψυχὴ καὶ ὁ καθέννας, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του, προτιμοῦσε τὴ συντροφιά του.

Κατὰ τὸ διάστημα αὐτό, τῆς διαμονῆς τοῦ Ἰησοῦ στῆς θείας του, τῆς Μαρίας, ἐνδεχόμενο νὰ ἀρρώστησε καὶ καμμιά φορὰ καὶ ἡ θεία του νὰ τὸν περιποιήθηκε μὲ πραγματικὴ στρόγγυλη καὶ ἀπολύτως ἴσως μὲ περισσότερη ἀπ' ὅ,τι οὐκ ἐκτίταξε ἓνα παιδί της. Καὶ σὲ μιὰ στιγμή πυρετοῦ, ξεχειλίζοντας ἡ ἀγάπη τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὴ θεία του τὴ Μαρία, νὰ εἶπε: «Δὲν ἔχω ἐγὼ ἄλλη μάννα. Ἐσὺ εἶσαι ἡ μητέρα μου!» Ἡ θεία του, θεοφοβούμενη γυναῖκα, μὴ τυχὸν καὶ σφετερισθῇ ξένο προᾶγμα, μόλις ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ, νὰ εἶπε: «Μπα παιδάκι μου! ὅχι, ὅχι· ἐσὺ δὲν εἶσαι δικό μου παιδί. Εἶσαι τῆς ἀδελφῆς μου τῆς Μαρίας καὶ πατέρας σου ἦταν ὁ τέκτων Ἰωσήφ.» «ὦ! πατέρας... ὁ μόνος Πατέρας μας εἶνε ὁ Θεός!» ἀπήντησε ὁ Ἰησοῦς, «ὁ πραγματικὸς δεσμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ πνευματικὴ συγγένεια. Καμμιά σημασία δὲν ἔχει ἡ ὕλη· δὲν γνω-

ρίζει αὐτὴ αἰσθήματα. Δὲν μπορεῖ νὰ παραβληθῇ ἡ ὕλική συγγένεια μὲ τὴ πνευματικὴ. Εἶσαι ἡ μητέρα μου, δὲν γνωρίζω ἄλλη μάννα!...»

Καὶ καθόλου παραξένο ἀπὸ ἓνα τέτοιο γεγονὸς νὰ προέκυψε ὁ θρόνος τῆς ἀσπόρου συλλήψεως.

* *

Ἐνόςω ὁ Ἰησοῦς ἦταν στὸ σπίτι τοῦ, καὶ ὅταν ἀφῆκε ζοῦτε ὁ πατέρας του, καὶ μετὰ τὸ θάνατό του, ἔφυγε ὁ οἰκογενειακὸς κάθε χρόνος στὴν Ἱερουσλήμ. Ἦταν ὅμως ὁμοῦ ἀπὸ τὸ δρόμο πρὸς πηγαίνανε ὅλοι οἱ Ἰσραηλιτοί. Ἀπὸ τὴ Συχέρ ποτὶς δὲν πέρασε.

* *

Τοὺς μαθητάς του ὁ Ἰησοῦς, στὴν ἀρχή, τοὺς εἶχε ἀπλοῦς φίλους. Ἡ φιλία τοὺς ὅμως μέρα μὲ τὴν ἡμέρα γινότανε σταθερώτερη. Ποτὲ οἱ μαθηταὶ του δὲν βαρεθήκανε τὸν Ἰησοῦ. Ὅλο καὶ βρίσκανε σ' αὐτὸν κάτι τὸ νέο, τὸ πρωτότυπο. Ὁ Ἰησοῦς ἦταν πνεῦμα αἰώνιο καὶ ἀφθαρτο. Καὶ τέλος συνηθίσανε νὰ τὸν λέγουν «ραβί» (διδάσκαλο).

* *

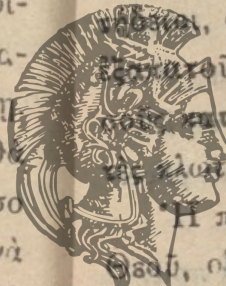
Καθὼς ὁ Ἰησοῦς ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπίτι του, καὶ ἀπέκτησε κάποια εὐρύτερη ἐλευθερία. Θὰ λιγότεψε ἀσφαλῶς καὶ τὴν ἐργασία του καὶ τέλος κατήντησε νὰ

μὴ δουλεύῃ καθόλου. Γυρνοῦσε σὰν ἕνας ἀλήτης τοῖς συνοικισμοῖς τῆς Γαλιλαίας καὶ γοήτειε τὸν κόσμον μετὰ τὴν σοφίαν του. Εἰς τὸ ἔξης ζοῦσε μετὰ τὴν φιλοξενίαν τῶν Γαλιλαίων.

* *

Κοντεύανε οἱ γιορτὲς τοῦ Πάγχα καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐσπρωχνε τὰς μέρες νὰ περάτουν πιὸ γρήγορα. Ἐτρίβε τὰ ἔξωρα του ἀπὸ ἡδονή. Ἦθελε νὰ συναναστραφῇ κόσμον νὰ συζητήσῃ, νὰ φωνάξῃ καὶ νὰ ξεκαθάρισθαι. Οἱ σκέψεις τὸν πνίγανε κυριολεκτικῶς. Ἐφάρτος θύπηγαινε στὴν Ἱερουσαλὴμ μετὰ ἄλλο ἀέρα. Ὡστόσο ὁμως τὸν ἐπηρέαζε τὸ περιβάλλον. Δὲν τολμοῦσε νὰ διακινδυνεύσῃ τὰν συμφέροντα τῶν Γαλιλαίων καὶ νὰ πάγῃ ἀπὸ τὸ συντομώτερον δρόμον δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Συχέμ. Ἄλλωστε ἐνοοῦσε πολὺ καλὰ τὴν χρησιμότητα τοῦ ἐμπορίου. Τὸ ρητό του «οὐ μεριμνᾶτε διὰ τὴν αὖριον», δὴν ἦταν ἀξίωμα, ἀλλὰ αἶτημα: Μέσα στὴ διάνοιά του εἶχε καταστρώσει τὸ σκῆδιον τὸ πῶς θὰ κατορθώσῃ νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ μὴ μεριμνᾷ διὰ τὴν αὖριον. Ὁ θυρῆλος, ὅτι ἀνέτρεψε τὰ τραπέζια τῶν πωλητῶν στὸ προαύλιον τοῦ Ναοῦ, εἶναι διαστρέβλωση τῆς πραγματικότητος. Ὁ Ναὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ ἦταν δλόκληρη πολιτεία. Εἶχε

πολλὰ διαμερίσματα, στοές, καὶ σταύλους ἀκμή. Κόσμος πολλὺς διανυκτέρευε μέσα στὸ Ναὸ κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἑορτιῶν, τὰ δὲ ἐμπορεύματα ἦσαν ἐκτεθειμένα στὰ διάφορα διαμερίσματα. Οὔτε ἦταν ποτὲ δυνατόν ὁ Ἰησοῦς νὰ διαλογισθῇ καὶ νὰ διώξῃ αὐτὸ τὸν κόσμον μέσα ἀπὸ τὸ Ναὸ. Ἀλλ' εἶχε γίνῃ; Ἐκεῖ μέσα εἰσεχώρησαν φαίνεται καὶ διάφοροι ἐπιτελεῖς, οἱ ὁποῖοι ἔκαμναν μάγια καὶ θαύματα καὶ ἐπὶ τῶν οὐρανῶν. Ἐναντίον αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς καταφέρθηκε δριμύτατα καὶ ἴσως νὰ ἔβγαλε μετὰ τὴν ἐκείνην εἰς τὸν αἶνα ἀπὸ τοῦ Ναοῦ κατέναντι.

Ἡ περίφημη φράση: «Τί ἐκάματε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς, οἶκον ἐμπορίου;» ἔχει γενικώτερη ἔννοια. Δὲν θέλει μὲ τὰ λόγια αὐτὰ νὰ προσβάλλῃ τοὺς ἀθέτους ἐμπόρους, οἱ ὁποῖοι κυρίως ἀνταλλαγὴ ἐμπορευμάτων κάμνανε, ἀλλὰ «οἶκον τοῦ Θεοῦ» ἐννοεῖ τὴ συνειδήσιν, τὸ πνεῦμα, αὐτὴ τὴν πίστιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄλλωστε καὶ αὐτοὶ οἱ μαθηταὶ του κατεβάζανε ἐμπορεύματα στὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ κάμνανε ἀνταλλαγὴ. Ἀπόδειξις ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν πέρασε, στὴν ἐπιστροφὴν, μετὰ τοὺς μαθητάς του ἀπὸ τὴν Συχέμ, ἀλλὰ μόνος του. Οἱ μαθηταὶ του πῆγαν ἀπὸ τὸν ἄλλον δρόμον ποὺ πηγύδιαν καὶ οἱ λοιποὶ Γαλιλαῖοι. Ποτὲ

δὲ θὰ κάμναν τὸ τόλμημα νὰ ἀκολουθήσουν τὸν Ἰησοῦ σὲ ὅλες τὶς ἀκροβασίες του.

Τὸ χαλαμάτο τῆς Ἱερουσαλὴμ θὰ ὑποπτευότανε ὅτι ἔχουν σχέσεις μὲ τοὺς Σαμαρίτες καὶ ἴσως νὰ εἶχε κακὲς συνέπειες αὐτὴ ἡ ὑποψία. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ὁ Εὐαγγελιστὴς ἀναφέρει, ὅτι πῆγαν πρὸς τὴν κοιλάδα καὶ μπῆκαν στὴ Συχὲμ γιὰ νὰ προμηθευθοῦν τρόφιμα, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀλήθεια. Εἶναι μιὰ πρόχειρη δικαιολογία μὲ σκοπὸ νὰ καλύψῃ ἕνα κενό. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ τράβηξαν πρὸς τὴ Γαλιλαία, ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ Ἰερουσαλὴμ, καὶ τοὺς καὶ μετὰ ἀρχήτερα ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ. Θὰ τοῦ εἶπαν:

— «Ραβί, ἐτοιμασθήκαμε» συσκευάσαμε τὰ πράγματα ποὺ ψουνίσαμε, κανονίσαμε τοὺς λογαριασμοὺς μας καὶ αὐριο μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου θὰ φύγουμε».

— «Ὁχι», τοὺς εἶπε ὁ Ἰησοῦς. «Ἐγὼ θὰ καθίσω καὶ αὐριο ἔχω κατὶ ὑποθέσεις νὰ κανονίσω θὰ συναντηθοῦμε στὴ Γαλιλαία.

Ἐξ ἄλλου ἦταν καὶ καιρὸς νὰ φανῇ λίγο ψυχρὸς στοὺς μαθητὰς του, οἱ ὁποῖοι, ἄνθρωποι ἀπλοῖκοί, δὲν ἐννοοῦσαν νὰ ἀπαλλαχθοῦν ἀπὸ τὰς προλήψεις καὶ ἀπὸ τὴν ἐπῆρεια τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. Ἐκεῖνη

τὴ φορὰ, στὴν Ἱερουσαλὴμ ὁ Ἰησοῦς ἐστρέφοντε τὴν πεποίθησή του ἐπὶ τῶν ἰδεῶν του. Κατάλαβε ὅτι τίποτε τὸ ἀνθρώπινο δὲν εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ τὴ διδασκαλία του. Εἶδε τὴ γυμνότητα καὶ τὴν ἀνεπάρκεια τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων. Ἦταν ὁ μόνος διδάσκαλος στὴν Ἱερουσαλὴμ ποὺ συγκέντρωνε περισσότερο πλῆθος καὶ μάλιστα πλῆθος, ποὺ πῆγαινε νὰ ἀκούσῃ μονάχα, χωρὶς ὕλικὸ συμφέρον καὶ χωρὶς κατὰ τὴν ὑπολογισμό. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ γοητεύονταν ἀπὸ τὴ διδασκαλία του, ἀλλὰ κατὰ βάθος περιμένονε νὰ δοῦν ὑπερφυσικὰ πράγματα. Θέλανε νὰ ἀνοίξουν οἱ οὐρανοὶ καὶ νὰ διοῦν τὸν Παντοκράτορα ἐν μέσῳ μυριάδων ἀγγέλων. Ὁ Ἰησοῦς θύμωνε μὲ τοὺς μαθητὰς του ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ τὸν ἐννοήσουν καὶ ἦταν κατάλληλη ἡ εὐκαιρία νὰ τοὺς ἀποδείξῃ καὶ τὴν πραγματικὴν του δύναμη: Ὅτι ἡ βάσις, ἡ ζωὴ τοῦ ὁμίλου ἦταν ἐκεῖνος καὶ αὐτοὶ ἦταν ἀπλᾶ ὄργανα. Ὅτι ἦταν ἱκανὸς νὰ κάμῃ ὅλον τὸν κόσμον ὁπαδούς του.

Δὲν ἦταν δυνατόν ποτὲ οἱ Γαλιλαῖοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ νὰ προμηθευθοῦν τρόφιμα ἀπὸ τὴ Συχὲμ, γιὰ τὸ ψωμί τῶν Σαμαριτῶν ἦταν ὅμοιο μὲ γουρουνίσιο κρέας. Κι' ὕστερα πάλι ὁ λόγος ν' ἀγο-

ράτουν από τὴ Συχέμ καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀφοῦ ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν δύο πόλεων ἦταν μισὴ ὥρα καὶ ἡ Ἱερουσαλήμ ἦταν μεγαλειότερη ἀγορὰ καὶ θὰ τὰ πέρνανε φθηνότερα, καὶ γιατί ὁ Ἰησοῦς θὰ καθότανε στὸ πηγάδι καὶ δὲν θὰ τοὺς ἀκολούθουσε; Αὐτὰ ὅλα μᾶς κάνουνε νὰ πιστεύουμε ὅτι ὁ Ἰησοῦς μόνος του πήγαινε στὴ Γαλιλαία.

* *

Προτίμητε τὸ συντομώτερο δρόμο. Μὰ θὰ περνοῦσε ἔξω ἀπὸ τὴ Συχέμ. Δὲν τὸν ἔμελε πιά. Καὶ μὴν ἀπορία καὶ κανένας μικρὸς ἐπιλογισμὸς δὲν σταμάτανε στὸ μυαλό του. Ἦθελε νὰ συνενόση τοὺς λαοὺς τῆς Παλαιστίνης. Δὲν ἀποστρεφότανε τοὺς Σαμαρίτες, γι' αὐτὸ ὅταν κουρατμένος κάθισε στὸ ἱστορικὸ πηγάδι, ζήτησε ἀπὸ τὴν πρώτη Σαμαρίτιδα ποὺ πῆγε νὰ ἀντλήσῃ, νερὸ νὰ πιῇ:

— Μὲ μεγάλη μου χαρά, μάστορά μου, εἶπε ἐκείνη, νὰ σὲ δώσω νὰ πιῇς νερὸ νὰ δροισιτῇς καὶ νὰ μακαρίτῃς τὰς ψυχὰς τῶν πατέρων μου, ἀλλὰ ἡ περιβολή σου, τὸ πρόσωπό σου, δείχνουν ὅτι δὲν εἶσαι Σαμαρίτης· εἶσαι Γαλιλαῖος καὶ ὑποτάσσεται στὰ θελήματα τῆς Ἱερουσαλήμ. Πῶς ζητᾷς ἀπὸ μένα, τὴν ἁμαρτωλή, τὴν ἀφωρισμένη νὰ πιῇς νερὸ;

— Κοπέλα μου, εἶπε ὁ Ἰησοῦς, ὁ Θεὸς δὲν ἔπλασε Σαμαρίτες, Ἰουδαίους καὶ Γαλιλαίους. Ἐπλασε μόνον ἄνθρωπους· ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἴμαστε ἀδελφοὶ καὶ πατέρας μας εἶνε ὁ Θεός. Ὁ χωρισμὸς μας εἰς ἔθνη εἶναι ἔργο τῶν ἀνθρώπων.

Τὰ ἀπλᾶ αὐτὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ βρήκανε δυνατὴ ἀπήχησι στὴ ψυχὴ τῆς γυναίκης. Ἡ Σαμαρίτιδα σὰν ἀφωρισμένη στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ ἔνα παλιό της ἄνθρωπο, πῆρε τότε θάρρος καὶ νόμισε ὅτι μπορούσε νὰ ἀντιπαραστήσῃ τὸν Ἰησοῦν. Ἦθελε. Καὶ ἔξυπνα καὶ εἶπε τὸ παράπονό της, τὸ ἴδιον τὸ ὁποῖο ἔλεγε, τίτλωνες τώρα, ὁλόκληρη Σαμάρεια.

— Ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, γιατί τότες τρέψτε νὰ γιορτάσετε τὸ Πάσχα στὴν Ἱερουσαλήμ; Μήπως ἔδω, σ' ἐκεῖνον ἐκεῖ τὸ λόφο, οἱ πατέρες τοῦ Ἰσραὴλ δὲν προσκύνησαν τὸ Θεό;

— Ὁ Θεὸς δὲν ὥρισε οὔτε τόπο οὔτε χρόνον γιὰ νὰ τὸν προσκυνοῦμε. Καὶ στὸ κάτω κάτω εἰς τί θὰ ὠφελήσουν τὰ προσκυνήματα τὰ δικὰ μας καὶ οἱ θυσίαι μας; Ὁ Θεὸς εἶναι πολὺ μέγας καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκη οὔτε ἀπὸ τῶν λαμπάδων μας οὔτε ἀπὸ τῶν θυμιάματά μας, οὔτε ἀπὸ τῶν θυσιῶν μας. Μποροῦμε νὰ κάμωμε ἐκεῖνο ποὺ θέλει ὁ Θεός; Τότε μόνον θὰ

γίνουμε άνθρωποι τοῦ Θεοῦ. Καὶ ξέρεις τὴν θέλει ὁ Θεός; Νὰ μὴ βλάβῃς τὸ γείτονί σου. Κι' αὐτὸ ὄχι γιὰ τὸ Θεό, ἀλλὰ γιὰ τὸν ἑαυτί σου. Γιὰ νὰ ᾤσῃς τὴν ἡσυχία σου καὶ νὰ γλυκαίνῃς τὴν ταλαιπωρημένη σου ψυχὴ. Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγαλειότερη εὐχαρίστησις τοῦ ἀνθρώπου καὶ χαρὰ σ' ἐκείνον ποὺ θὰ τὴν ἀπ'λαύσῃ.

* *

Ἡ Σαμαρίτιδα φορτίσθηκε τὴν στάμνα καὶ πήγαινε στὸ σπίτι της. Τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ τὴν ἐκράσανε. Ἐντύπωση ποὺ δὲν μπορούσε νὰ τὰ ἐκμάχῃ. Ποτὲ στὴ ζωὴ της δὲν ἔχεν ἀνθρώπο νὰ μιλήσῃ ἔτσι. Καὶ μιὰ σκέψη σὰν ἀστραπὴ πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ της: «Μήπως αὐτὸς ἦταν ὁ Μεσίας;» Καὶ ἄρχισε νὰ ξαναφέρῃ στὸ νοῦ της τὸν Ἰησοῦ. «Τὸ πρόσωπό του εἶχε τόση γαλήνη! Τὰ λόγια του σὰν νὰ μὴ τὰ ἔλεγαν τὰ χεῖλιά του! Αὐτὴ ἡ καρδιά του μιλοῦσε· ὦ! ἦταν ὁ Μεσίας. Ἐπρεπε νὰ τὸν προσκυνήσω».

Ὅταν ἔφτασε σπίτι της εἶπε στὴν πρώτη γειτόνισσα ὅτι, εἶδε τὸ Μεσία! Ἡ γειτόνισσά της ταράχθηκε. «ὦ θὰ σὲ ἐκδικηθῇ ὁ Ἰεχωβάς. Μὴ βλασημεῖς τὴν βασιλεία του. Κανεὶς ἀκόμη δὲν εἶδε τὸν Ἡλία. Ἄν δὲν ἔρθῃ ὁ Ἡλίας νὰ προκηρύξῃ θυσίες,

προσευχῆς καὶ νηστεῖες, νὰ προμετοιμάσῃ τὰ τέκνα τοῦ Ἰσραὴλ γιὰ τὸ μεγάλο γεγονός, πὼς εἶναι δυνατόν ἔτσι ξαφνικὰ νὰ ἔρθῃ ὁ Μεσίας.

— Ὡς ἂν τὸν ἀκουεῖς νὰ μιλήσῃ δὲν θὰ τᾶλγες αὐτά, εἶπε ἡ Σαμαρίτιδα.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἦρθαν κι' ἄλλες γυναῖκες καὶ ἡ συζητήσιμος ἀναψῆ. Ἀλλῇ ἔλεγε πὼς ὁ Σαδώκ ἦταν ὁ Μεσίας, ὄχι ὁ Γαυλωνίτης ἔλεγε ἄλλῃ, ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Μεσίας, θὰ ἔλεγε ἡ τρίτη ἄλλῃ καὶ γεγονὸς ὅτι ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ οἱ προφῆτες ἀποχέστησαν ἐπὶ τὸ Ἰσραὴλ τὸν ἔθνος τὸ Μεσία, οἱ Μεσίες δὲν ἔπαυσαν νὰ διασχίζουν τὴν Παλαιστίνην.

Ἡ Σαμαρίτιδα ὅμως δυναμωμένη μετὰ τὴν ἀκλόνητη πίστιν ποὺ τῆς μετέδωκε ὁ Ἰησοῦς, φουρκισμένη εἶπε στὰς γειτόνισσες:

— Τὸ κεφάλι μου βάζω κάτω, αὐτὸς μόνος εἶναι ὁ πραγματικὸς Μεσίας.

* *

Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦταν καὶ τόσο ἀσήμαντο: Μερικὲς περίεργες, ἴσως καὶ αὐτὴ ἡ Σαμαρίτιδα ποὺ μίλησε μετὰ τὸν Ἰησοῦ καὶ κᾶτι παιδιά, κάμανε μιὰ παρέα καὶ ξεκίνησαν νὰ πᾶνε στὸ πηγάδι νὰ

διοῦν τὸν Ἰησοῦ.

Δὲν τὸν βρήκανε ὁμῶς ἐκεῖ. Ὁ Ἰησοῦς ἔφυγε. Ἀμέριμνος τράβηξε τὸ δρόμο του πρὸς τὴν Γαλιλαία. Οὔτε ὑποπτεύθηκε κἄν ὅτι ἐκεῖνα τὰ ἀπλᾶ λήγια, τὰ ὁποῖα σ' ἐκείνον ἦταν τόσο φυσικὰ καὶ συνειθισμένα, θὰ ἀναστάτωναν ὁλόκληρη τὴν Συχέμ.

Προχώρασε κάπου τρία χιλιόμετρα. Οἱ γυναῖκες τὸν εἶδαν νὰ ἐξαφανίζεται στὴ πεδιάδα. Ἡ ὥρα ἦταν περασμένη· προχωροῦσε ἀμέριμνος. Ὅλο καὶ θάβρισκε κανένα τσομπάνο ἢ κανένα ἀγορόκτημα ποὺ θὰ πήγαινε νὰ κονέψη. Ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ κανένας δὲν μετάνοιωσε. Κάτι ἄφηνε σὲ ὅλους. Ἡ ἀνάμνησή του χιλιάδες χρόνια δὲ θὰ σβυστῇ. Τὸ ἴδιο καὶ κεῖνο τὸ βράδυ. Εὐτυχισμένοι ἐκεῖνοι ποὺ θὰ τὸν φιλοξενοῦσαν.

Καὶ τὸ πρωτὶ ἀμέριμνος θὰ τραβοῦσε τὸ δρόμο του. Δὲν ὑποπτευότανε ἀκόμη τὸ φρικτὸ τέλος του καὶ βάδιζε ἤσυχα ἤσυχα, χωρὶς φόβο καὶ δισταγμὸ, ὅπως ἀργότερα βάδισε καὶ πρὸς τὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ὁ καθένας ἀντιλαμβάνεται ὅτι αὐτὸ τὸ τελευταῖο κεφάλαιο γράφηκε μὲ μεγάλη ρία. Δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ τὸ γράψω. Τὸ βιβλίον εἶχε τελειώσει περὶ τὰ μέσα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος καὶ θὰ τὸ κυκλοφοροῦσα. Μὲ κίνησαν ὁμῶς τὴν ἀγανάκτηση μερικὰ ἀναγνώσματα κατὰ παραγγελίαν, ποὺ γράφθηκαν αὐτὲς τὲς ἡμέρες περὶ τὸ θεῖον δρᾶμα στὸν Ἀθηναϊκὸ ἄλκο. Ἀπὸ τὸν πρῶτον ἐπιτήκει, οἱ ὁποῖοι κατώρθωσαν νὰ ἔχουν μιὰ θέση σὲ κἄποια ἐφημερίδα, χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται μέσα τους νὰ τοὺς κινεῖ κἄτι. ἀνεκατόνουν τὸ ἀπαραίτητο «γαλάζιο φόντο», τὰ «κυματάκια μὲ τὶς φουντίτσες», τὰς «ἀντένες τῶν πηγαδιῶν», τοὺς «βασιληάδες τοῦ Ἰσραὴλ» καὶ τέλος κατορθώνουν καὶ νεκρώνουν καὶ αὐτὴ τὴν ὁλοζώντανη φύση, γιατί οἱ ἴδιοι ζοῦν νεκροὶ καὶ ἀναίσθητοι μὲ τὸ περιβάλλον.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ καλοπληρώνονται καὶ θὰ μποροῦσαν πολὺ καλὰ νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὸ ἰδανικὸν τῶν πόκερ, νὰ καπνίζουν ἀμέριμνοι, νὰ κάμνουν καὶ πρόχειρη εὐφυολογία. Οἱ ἰδιοκτῆται τῶν ἐφημερίδων εἶνε τόσο καλοὶ ἄνθρωποι, ὥστε ποτὲ δὲν θὰ τοὺς στενοχωρέσουν γιὰ παραγωγικὴ ἐργασία.

Στὴ σειρὰ τῶν ἐκδόσεων τῆς «Μικρᾶς Βιβλιοθήκης» ποὺ ἐλπίζουμε νὰ πραγματοποιηθοῦν κατὰ τὸ 1930, περιλαμβάνεται καὶ ἓνα ἔργο μας ὑπὸ τὸν τίτλο «Σκέψεις». Ἀπ' αὐτὸ δημοσιεύουμε ἔδω ἓνα κομματάκι λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς του ἐπικαιρότητος.

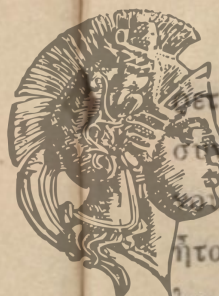
Γνώρισα τρεῖς φίλους. Ὁ ἓνας ἦταν πρόσφυγας κι' εἶχε μαγαζὶ στὴν Πόλη, ὁ ἄλλος καταγοτανε ἀπὸ τὰ χωριά τοῦ Βόλου καὶ ὁ τρίτος εἶχε μερικὰ λεφτά. Κι' εἶπαν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι: μιὰ ποὺ δὲν ἔχουμε δουλειὰ δὲν ἀνοίγουμε ἓνα μανάβικο; Ὁ ἓνας ἔβαλε τὰ λεφτά, ὁ ἄλλος γνῶριζε πολλοὺς Πολίτες ποὺ ἐγκατασταθῆκανε στὴν Ἀθήνα καὶ τὸν ρωτοῦσαν πότε θὰ ἀνοίξῃ μαγαζὶ, γιὰ νὰ ψουνίζουσιν καὶ ὁ τρίτος ὁ Βολιώτης ἤξερε ποῦ ἦταν τὸ καλὸ τὸ πρᾶμα καὶ τὸν τρόπο νὰ τὸ προμηθεύουνται μὲ συγκαταβατικώτερη τιμὴ. Καὶ νοικιάσανε αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἓνα μαγαζὶ στὴν ὁδὸν Πανεπιστημίου. Ἡ δουλειὰ τους πῆγαινε πολὺ καλά.

Τρεῖς ἄλλοι ἄεργοι εἶδαν τὴν ἐπιτυχία τους, καὶ

εἶπαν κι' αὐτοὶ ν' ἀνοίξουν δίπλα τους ἓνα μαγαζὶ. Λεφτὰ δὲν εἶχαν: "Ε... ἡ Γράπεζα δίνει θὰ βροῦμε, εἶπαν, ἓνα ἐγγυητὴν καὶ θὰ τραβήξουμε. Γνωστοὺς δὲν εἶχιν: "Ε... θὰ γνωριστοῦμε καὶ μεῖς σιγὰ σιγὰ... Ὅσο γιὰ τὴ προμήθεια τοῦ ἐμπορεύματος δὲ σταναχωρεθῆκανε καθόλου: Ἀπὸ 'κεῖ ποῦ θέλουμε ψουνίζουμε.

Κάποτε στὰ Παρίσια ἄρχισαν νὰ βγαίνουν ἐξαιρετικοὶ ἄνθρωποι: Γράφανε στίχους καὶ βιβλία ποὺ σὲ λίγο ἄρχισαν νὰ βγαίνουν ἄλλοι ποὺ μολιόντι χτυποῦσαν τοὺς πρώτους ἦταν κι' αὐτοὶ μεγάλοι τεχνίτες. Σὲ λίγο βγῆκαν ἄλλοι ποὺ τοὺς ξεπερνοῦσαν ὅλους. Αὐτὴ ἡ κίνησις καὶ ὁ ὄργασμός δὲ γινότανε μόνον στὴ λογοτεχνία ἀλλὰ καὶ στὴν ἐπιστήμην καὶ στὴ ζωγραφικὴ καὶ εἰς ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Ἐπὶ λοιπὸν ἀναπτυσσότανε μιὰ κοινωνία ζωηρὴ, ποὺ ἐξεδήλωνε τάσεις διάφορες καὶ στὴ λογοτεχνία καὶ στὴν ἐπιστήμην καὶ οὕτω καθεστῆς.

Καὶ εἶπε τὸ εἰσίσημο Γαλλικὸ κράτος: Διάβολε, τί πρᾶγμα εἶναι αὐτὸ; Πρόκειναι νὰ κάμουμε ἓνα κατὰλληλον ἴδρυμα γιὰ νὰ ἐξετάσῃ αὐτὸ τὸ πρόβλημα. Αὐτὴ τὴν αὐθόρμητη δύναμιν νὰ τὴν βάλουμε σ' ἓνα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΗΝ

δρόμο, σὲ μιὰ τάξη καὶ νὰ τὴν χρησιμεύσουμε πρὸς ὄφελος ὅλων μας. Καὶ ἴδρυνε τὴν περίφημη Γαλλικὴ Ἀκαδημία. Οἱ ἐνδεδειγμένοι σοφοὶ μαζευθήκανε καὶ ἀρχίσανε τὴ δουλειά τους. Εἶχαν ὕλικὸ μπροστά τους καὶ ἔπρεπε νὰ τὸ ἐπεξεργασθῶν.

Εἶδαμε καὶ μεῖς αὐτουνοὺς ποὺ μαζεuthήκανε νὰ κάμουν μὴ ὠρισμένη ἐργασία, εἶπαμε νὰ μαζεuthoῦμε καὶ μεῖς. Μὰ ὑπάρχει τέτοια ἀνάγκη στὸν τόπο μας; Αὐτὸ δὲν τὸ ἐξετάσαμε.

Καὶ πρῶτα πρῶτα κάμαμε τὸ κτίριο. Ξεθάψαμε καὶ τὴ δυστυχισμένη Ἀθηνᾶ καὶ τὴν βάλαμε στὰ κεραμύδια μ' ἓνα δόρυ στὰ χεῖρά της καὶ τὴ βαπτίσαμε μετέτοια ξετπιωσιά καὶ ἀκαλαισθησία ὥστε νὰ ἐκφράζῃ στὴν ἀκεραιότητα τὴ νελληνικὴ μας μηδαμινότητα. Καὶ δὲν ἀρκεσθήκαμε νὰ ἔχουμε κλεισμένο καὶ ἀλαλο αὐτὸ τὸ κτίριο ποὺ ἴσως θὰ χρησίμευε ὡς μία ἀνάμνηση τοῦ ἀρχαίου μεγαλείου, ἀλλὰ βιασθήκαμε καὶ νὰ τὸ κουρντίσουμε. Κάμαμε ἀκαδημαϊκοὺς γιὰ νὰ ἐκφωνοῦν λόγους καὶ νὰ ἐξαίρουν τὸ θαῦμα ποὺ συντελέσθηκε μετὰ σὲ μιὰ ἑκατονταστηρίδα, δηλαδὴ νὰ γίνουν αὐτοὶ ἀκαδημαϊκοί.

* *

Ξέρασα νὰ σᾶς πῶ ὅτι τὸ δεύτερο μανάβικο ποὺ

ἄνοιξαν οἱ δεύτεροι τρεῖς ἄεργοι, τελείωσαν τὰ λεφτά τους πολὺ γρήγορα καὶ σὲ ἑξ μῆνες ἔκλεισε.

Ἡ Ἀκαδημία μας ὅμως δὲν διατρέχει τέτοιο κίνδυνο, γιατί τὰ μηνιάτικα στοὺς ἀκαδημαϊκοὺς τὰ πληρώνει τὸ Κράτος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

«Εφημερώματα» ἔκδ. 1928

Δρ. 10.—

«Γύρω στὸ Θερμαϊκὸ» (διηγ.) ὑπὸ ἐκτύπῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ